

РЕШЕНИЕ

№ 41304

гр. София, 23.10.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 56 състав, в
публично заседание на 07.10.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Ситнилка

при участието на секретаря Макрина Христова, като разгледа дело номер **4414** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административно процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалбата на Р. Б. Н. против решение от 21.03.2023 г. на Комисията по етика на Нов Български университет и Статут на Комисията по етика в Нов български университет.

С определение № 5911/21.05.2024 г. производството по адм. дело № 4414/2024 г. е разделено, като предмет на същото остава решение от 21.03.2023 г. на Комисията по етика в Нов български университет.

По жалбата на Р. Б. Н. против Статут на Комисията по етика на Нов Български университет в Административен съд София - град е образувано адм. д. № 5188/2024 г. по описа на Административен съд София-град.

С определение № 12817/25.07.2024 г. производството по настоящото дело е спряно на основание чл. 229, ал. 1, т. 4 от ГПК във връзка с чл. 144 от АПК до приключване на производството по адм. д. № 5188/2024 г. по описа на Административен съд София-град.

По делото е приложено влязло в сила решение № 23982/11.07.2025 г., постановено по адм. дело № 5188/2024 г. по описа на Административен съд София-град, с което по жалбата на Р. Б. Н. е обявена нищожността на Статут на Комисията по етика в Нов български университет, приет с решение № 3/21.11.2017 г. на Академичния съвет на НБУ.

С определение № 22754/08.06.2026 г. производството по настоящото дело е възобновено.

В съзиращата съда жалба, по отношение на решение от 21.03.2023 г. на Комисията по етика в НБУ са изложени доводи за нищожност, поради липса на материална (предметна) компетентност, неспазване на установената форма, съществено нарушение на административно

производствените правила и на материалния закон. Липса на материална (предметна) компетентност се основава на твърдения, че органът, постановил оспореното решение, е излязъл извън обхвата на своята компетентност да се произнася по въпроси свързани с научната и професионалната етика. Като основание за нищожност на оспореното решение се посочва и издаването му въз основа на друг нищожен акт на Академичния съвет на НБУ, а именно: Статут на Комисията по етика в НБУ. Твърди се и неспазване на установената в закона писмена форма и пълна липса на мотиви в противоречие с установените изисквания на чл. 59, ал. 2 от АПК. Като съществени нарушения на административно производствените права се изтъкват: ограничаване на правото на защита, изразяващо се в неуведомяване за образуваното производство пред Комисията по професионална етика (чл. 26, ал. 1 от АПК), непредоставяне на възможност за изразяване на становище, представяне на доказателства и липсата на изслушване. Като нарушени се посочват и принципа за съразмерност (чл. 6 от АПК), принципа на истинност (чл. 7 от АПК), принципа на равенство в производството и принципа за безпристрастност (чл. 10, ал. 2 от АПК). Претендира се обявяване на нищожност на оспореното решение, в условията на евентуалност - отмяната му. Заявява се искане за присъждане на разноски.

В съдебно заседание жалбата се поддържа от лично от оспорващата Р. Б. Н.. Обосновава съображения за нищожност на оспореното решение, като постановено въз основа на обявен за нищожен друг акт, а именно: Статут на Комисията по етика в НБУ, неспазване на установената писмена форма и противоречие с разпоредбите на чл. 4, чл. 5, чл. 6, чл. 39, чл. 41, чл. 56 и чл. 57 от КРБ, на чл. 2 и чл. 4 от ЗЗДискр. и на чл. 4, чл. 6, чл. 7, чл. 8, чл. 9 и чл. 12 от АПК. Подробни съображения излага в депозиран по делото писмени бележки. Претендира разноски, съобразно приложен списък по чл. 80 от ГПК.

Отвратната страна – Комисията по етика в Нов български университет (НБУ), чрез процесуалния си представител, изразява становище за недопустимост на жалбата, алтернативно за нейната неоснователност. Излага съображения, че оспорения акт не е индивидуален административен акт и не подлежи на самостоятелно оспорване. Посочва, че не е налице основание за обявяване на оспорения акт за нищожен само на основание обявена от съда нищожност на Статут на Комисията по етика, тъй като заседанието ѝ се е водило по Правилата за работа на Етичната комисия, които не са отменени. Подробни съображения в тази насока излага в депозиран по делото писмени бележки. Претендира разноски.

Настоящият съдебен състав, въз основа на изложените в жалбата доводи, преценка на приложените по делото писмени доказателства и при съобразяване на приложимите правни норми намира жалбата за ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМА, като подадена от лице, което има правен интерес от оспорването, а доколкото се иска прогласяване на нищожност на акта, съгласно чл. 149, ал. 5 АПК, оспорването му не е обвързано със срок. Относно характерът на оспорения акт е налице изрично произнасяне с определение № 1556/ 19.02.2025 г., постановено по адм. д. № 11601/2024г. на Върховния административен съд, в мотивите на което изрично е посочено, че „...с оглед правомощията на Комисията по етика да извършва проверка по жалби за нарушения на разпоредби от Етичния кодекс, решенията ѝ, приемащи наличието на нарушения на етичните норми, от лице, срещу което е насочена жалбата, засягат пряко правата и интересите на това лице.....Дори и с препоръчителен характер, решенията на Комисията по етика, с които се установява нарушение на Етичния кодекс, при предоставянето им на Ректора на НБУ и узнаването им от други лица, могат да засегнат доброто име на лицата, за които се отнасят, а съдържащите се в решенията обстоятелства да се отразят неблагоприятно на правната им сфера, като възможност за определянето им като нарушение на трудовата дисциплина по чл. 187, ал. 1, т. 10 от Кодекса на труда или като основание за търсене на наказателна или отговорност от

непозволено увреждане...“. Така изложените мотиви напълно се споделят от настоящият съдебен състав. Противно на изложените от пълномощника на ответника доводи, решенията на Комисията по етика на НБУ разкриват белезите на акт, с който се засягат правата и интересите на неговите адресати.

Разгледана по същество жалбата е ОСНОВАТЕЛНА.

Въз основа на приетите по делото писмени доказателства се установява, че с писмо изх. № П-РЕ-И-155/30.03.2023 г. на ректора на НБУ, преподаватели от НБУ, сред които и оспорващата Р. Н., са уведомени, че съгласно решение на Етичната комисия на НБУ, взето по депозирана жалба, с поведението си са нарушили няколко части на Етичния кодекс на НБУ, по-конкретно: “Студентите, преподавателите и служителите на НБУ, изразяват решимост, с цялото си лично поведение в университетския кампус и извън него да пазят доброто име на НБУ и да утвърждават неговия положителен публичен образ и престиж“, „Създават и поддържат отношения на добронамереност и сътрудничество с всички членове на университетската общност“, „Въздържат се от това да вредят преднамерено на колеги, да опетняват доброто им име и да накърняват правата им“.

С писмо вх. № 3-КЕ-1/18.04.2023 г. преподаватели от НБУ, сред които и Р. Н., отправят искане до ректора на НБУ да им предостави жалба на доц. Й. до Комисията по етика на НБУ, покана за обявен дневен ред за обсъждане на подадената жалба, Протокол от заседанието на Комисията по етика на НБУ и решение на Комисията по етика на НБУ.

С писмо изх. № П-РЕ-И-253/04.09.2023 г., в отговор на заявление вх. № 33-РК-653/30.08.2023 г., ректорът на НБУ е уведомил Р. Н., че към момента спрямо нея и останалите посочени в решението на Комисията по етика не са предприети действия за започване на дисциплинарно производство по КТ или на административно такова.

С ново писмо вх. № 3-КР-1/15.12.2023 г. Р. Н. е отправила искане до членовете на Комисията по етика на НБУ да и предоставят решението, препис от протокола от заседанието на Комисията по етика на НБУ и покана с обявения дневен ред за обсъждане на подадената жалба.

По делото е приета и друга кореспонденция относима към постановеното от Комисията по етика на НБУ решение от 21.03.2023 г.

По делото липсват данни препис от решението на Комисията по етика да е връчено на заинтересованите страни.

По делото е прието извлечение от протокол от заседание на Комисията по етика, проведено на 21.03.2023 г. С решение по т. 2 по жалба вх. № ж-7/06.03.2023 г. Комисията е приела, че има нарушения на Етичния кодекс от поименно изброени преподаватели, сред които и проф. Р. Н. в частта “Студентите, преподавателите и служителите от НБУ, изразяват решимост с цялостното си лично поведение в университетския кампус и извън него да пазят доброто име на НБУ и да утвърждават неговия положителен публичен образ и престиж“, както и „Създават и поддържат отношение на добронамереност и сътрудничество с всички членове на университетската общност“, „Въздържат се от това да вредят преднамерено на колеги, да опетняват доброто им име и да накърняват правата им“. Комисията препоръчва на ректора да организира среща с колегите от департамент „Право“, нарушили Етичния кодекс и да върчи на ръководителя на департамент „Право“ писмо, с което да декларира решителността на ръководството на НБУ да не толерира подобно поведение и очакването спешно да се положат усилия за постигане на дух на колегиалност и екипност в работата на департамента.

В административното право липсва специален законов текст, който да регламентира, кога съответният акт е нищожен и кога унищожаем. Общоприето е становището, че нищожни са тези административни актове, които поради радикални, основни и тежки недостатъци не могат да

произведат своя ефект, като административни актове и въобще като юридически актове и се третира от правото като несъществуващи, поради което изобщо не могат да породят правни последици. Във всеки отделен случай действителността на административния акт се преценява конкретно с оглед на тежестта на порока, от който е засегнат, и дали той е годен да предизвика промяна в правната сфера на адресатите на акта.

Доколкото в АПК не съществуват изрично формулирани основания за нищожност на административните актове, в доктрината и съдебната практика е възприето, че такива са петте основания за незаконосъобразност по чл. 146 от АПК, но тогава, когато нарушенията им са особено съществени. Съобразно това нищожен се явява само този акт, който е засегнат от толкова съществен порок, че изначално не е в състояние да породии правните последици, към които е насочен. С оглед на това и на всеки един от възможните пороци на административните актове, теорията е изградила следните критерии кога един порок води до нищожност и кога същият води до унищожаемост: липсата на компетентност на органа, издал акта, винаги е основание за неговата нищожност; порокът във формата е основание за нищожност, само когато е толкова сериозен, че практически се приравнява на липса на форма и оттам - на липса на волеизявление; нарушенията на административнопроизводствените правила са основания за нищожност, само ако са толкова съществени, че нарушението е довело до липса на волеизявление. Като правило нарушенията на материалния закон касаят правилността на административния акт, а не неговата валидност, поради което нищожен би бил на посоченото основание само този акт, който изцяло е лишен от законова опора, т.е. не е издаден въз основа на нито една правна норма и същевременно засяга по отрицателен начин своя адресат. Поради това единствено пълната липса на предвидените в приложимата материалноправна норма предпоставки за издаване на акта би довела до нищожност на посоченото основание. Превратното упражняване на власт също е порок, водещ само до незаконосъобразност като правило, и само ако преследваната цел не може да се постигне с никакъв административен акт, посоченият порок обуславя нищожност.

В чл. 15 от Правилника за устройството и дейността на НБУ са посочени комисиите, които действат към Настоятелството на НБУ, като сред тях е и Комисия по етика, като съставът ѝ съобразно правилото на чл. 15, ал. 2 от Правилника е определен със заповед № 3-ПН-1/18.10.2022 г. на председателя на настоятелството на НБУ. С оглед на това, настоящият съдебен състав намира оспореното решение за постановено от компетентен орган.

Мотивирането на административния акт представлява една от гаранциите за законосъобразност, които законът е установил за защитата на правата и законните интереси на неговия/ите адресат/ти - страни в административното производство. Мотивите, по същността си са съображенията, въз основа на които административният орган е взел конкретно решение. Едновременно с това, наличието на мотиви прави възможен и съдебния контрол върху законосъобразността на акта. Мотивите са това, което установява връзката между едно фактическо или юридическо положение и волеизявлението на органа. Изискването за мотиви следва да се разглежда в контекста на два порока на акта. Тогава, когато те изобщо липсват или от наличните такива не може да се установи конкретното становище на органа е налице порока липса на изискуема форма, съгласно чл. 146, т. 2 от АПК, защото формалното наличие на мотиви е елемент на законовото изискване за съдържание на акта. Тогава, когато органът е изложил мотиви, но те са необосновани и не съответстват на доказателства - това е налице порокът материална незаконосъобразност.

Решението е обективизирано в протокол от проведеното на 21.03.2023 г. заседание на Комисията по етика, което формално би могло да бъде възприето като спазване на изискуемата се от закона писмена форма. Същото обаче е изцяло лишено от мотиви. В него не са посочени както фактическите, така и от правните основания за вземането му. Релевантен за преценката за

мотивираност на оспореното решение е и фактът, че същото е взето от колективен административен орган. В съдебната практика е възприето безпротиворечиво, че колективният орган формира единна обща воля в процес на обсъждане и на гласуване. В протокола от заседанието на Комисията по етика липсват отразяване на процеса на обсъждане и гласуване на колективния орган, поради което и не може да се извърши преценка относно спазване на изискванията за кворум и мнозинство при вземане на решението. Не могат да се установят и фактическите и правни основания, обусловили неговото приемане. Такива не се съдържат и в представената по делото административна преписка.

В хода на производството пред Комисията по етика са допуснати и съществени нарушения на процесуалните правила, довели до ограничаване изцяло на правото на защита на заинтересованите лица. В нарушение на чл. 26, ал. 1 от АПК същите не са уведомени за образуването на производството, не им е предоставена възможност да изразят становище по вменените им нарушения на Етичния кодекс и да представят доказателства. Нарушени са и основани принципи на административния процес: и принципа за съразмерност (чл. 6 от АПК), принципа на истинност (чл. 7 от АПК), принципа на равенство в производството и принципа за безпристрастност (чл. 10, ал. 2 от АПК).

В съдебната практика константно е прието, че като критерии за нищожност на административния акт поради материална незаконосъобразност се изследват: пълна липса на условията, визирани в хипотезата на приложимата материалноправна норма; дали актът е изцяло лишен от законова опора; дали акт със същото съдържание не може да бъде издаден въз основа на никакъв закон, от нито един орган; дали актът е основан на друг нищожен административен акт или налага извършването на престъпление, съответно - административно нарушение и др.

В настоящия случай е налице нищожност на административния акт и поради материална незаконосъобразност, основана на издаването му въз основа на вече обявена, с влязлото в сила решение № 23982/11.07.2025 г., постановено по адм. дело № 5188/2024 г. по описа на Административен съд София-град нищожност на Статут на Комисията по етика в НБУ, приет с решение № 3/21.11.2017 г. на Академичния съвет на НБУ. Този извод се налага от обстоятелството, че с обявяването му за нищожен Статутът изначално, от момента на неговото издаване, не е породил валидни правни последици.

Изцяло необосновани са твърденията на пълномощникът на ответника, че решението на Комисията по етика е взето въз основа на Правилата за работа на Етичната комисия, които не са отменени. По делото не са налице данни за съществуването на такива правила. Видно от чл. 1 от Статута на Комисията по етика в НБУ, който е обявен за нищожен, именно това е единствения документ, който регламентира нейното устройство и функции.

Въз основа на изложените мотиви оспореното решение на Комисията по етика в НБУ следва да бъде обявено за нищожно.

С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 1 АПК, ответникът следва да бъде осъден да заплати на оспорващата сторените по делото разноски. Същите са в претендиран и доказан размер 10 лв. (5.11 евро).

Предвид изложеното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 56-ти състав,

Р Е Ш И:

ОБЯВЯВА ЗА НИЩОЖНО по жалбата на Р. Б. Н. решение от 21.03.2023 г. на Комисията по етика в Нов български университет.

ОСЪЖДА Нов български университет да заплати на Р. Б. Н. разноси по делото в размер на 5.11 евро.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния административен съд.

СЪДИЯ: